

Kirjoitus on julkaistu HIMANKA 2007 -lehdessä.

Kirjoittaja: Jorma Tikkanen

Artikkelit julkaistaan www.alnus.fi/ -sivuilla tekijöiden luvalla.

Himangan metsästysseurojen historiaa ja nykyistä toimintaa

HILLILÄN ENSIMMÄINEN HIRVI

Hillilän ensimmäisen hirven on ampunut vuonna 1958 Veikko Salmen Hevoshaan takaa läheltä Kannuksen rajaa yhdessä Uudentalon Martin (Ylinevan Martti) kanssa. Hirvi on tuotu kylälle Martin hevosen sivuaisareessa. Historiallista saalista ihailmassa vasemmalta oikealle Rikhard Mäntymäki, Martti Johannes Uusitalo, Armas Ojatalo, Veikko Salmen, Erkki Junka, Olavi Hilli, Frans Ojatalo, Hermann Peltokangas ja Matti Lauri. *Kuva: Himangan metsästysseuran kokoelma*

Himangan vanhimman ”metsästysseuran” perustaminen sisältyy hirvien kaatolupa-anomukseen, jonka Pöntiön ja Pahkalan talokkaat ovat tehneet Vaasan läänin kuvernörille vuonna 1910.

”Anomme nöyryimmästi että meille allekirjoittaneille, jotka olemme yhtyneet yhdeksi metsästysseuraksi, (harvennus kirjoittajan) myönnettäisiin lupa ampumalla kaataa 10 kappaletta koirashirviä lainmääräämänä aikana tänä vuonna, sitä varten vuokraamillamme metsästys-alueelta Himangan pitäjän pohjoisosassa. Myötäliitämme todistuksella varustetun otteen vuokrakontrahdistamme. Himangalla, Heinäkuun 8 p:nä 1910. Tuomas Pönttiö. Antti Pahkala. Oskari Ainali. Einari Isopahkala. Matti Pernu. Johannes Pahkala. Talokkaita Himangalla. Kirj. Matti Kuru. maanvilj. Himangalla.”

Hakijat saivat myönteisen päätöksen, ensin neljälle hirvälle ja valituksen jälkeen lopuille kuudelle. Anomuksen on kirjoittanut ”Kirjuri

Pahkalan Metsästysseura on perustettu 1958. Seuran ensimmäinen puheenjohtaja on ollut Viljami Pernu ja sihteeri Toivo Pernu. Jäsenmäärä on ollut noin 30. Nykyinen puheenjohtaja on Heimo Heikkilä ja sihteeri Markku Kyösti. Jäsenmäärä on 99.

Perinteisen pienriistan vähentyessä seura on keskittynyt hirvenmetsästykseen. Seuran hoidossa on Himangan riistanhoitoyhdistyksen omistama hirviampumarata, jota muutkin seurukset ovat saaneet käyttää merkkiammuntojen lisäksi myös harjoitusammuntoihin ja omiin kilpailuihinsa. Seuralla on oma hirvimaja,

Mattina” tunnettu Matti Kuru, jolla on ollut erittäin kaunis käsiala.

Tiedossa ei ole, onko metsästysseuran toiminta jatkunut muutoin kuin hirvenpyyntinä, joka on ollutkin niin tehokasta, että sotiin mennessä hirvet oli ammuttu lähes sukupuuttoon. Perimätiedon mukaan tällä talokasseuralla on ollut niin hyvä hirvikoira, että se on löytänyt viimeisenkin alueella olleen hirven.

NYKYISET METSÄSTYSSEURAT

Himangalla toimii nykyisin kolme rekisteröityä metsästysseuraa. Perustamisjärjestyksessä esiteltyinä ne ovat seuraavat:

Riistapeltoja seuralla on yksi ja muita ruokintapaikkoja kolme. Hirven nuolukivipaikkoja on parikymmentä.

Eniten hirviä yhtenä pyyntikautena on kaadettu 30. Seuran toiminta-aikana on kaadettu yhteensä noin 600 hirveä.

Seura järjestää vuosittain jäsenten välisiä haulikko- ja hirviammuntakilpailuja. Seuran jäsenet osallistuvat myös seurojen välisiin kilpailuihin. Kennel-toiminnassa seuran jäsenten koirat ovat saavuttaneet useita suurmestarin arvoja, kolme Suomen mestaruutta sekä useita mitalisijoja.

Seuran jäsenet osallistuvat seurojen yhteisiin koirien ajokokeisiin ja kettujahteihin. Pahkalan metsästäjillä on ollut useita hyviä kettu- ja jäniskoiria. Jäsenistöön kuuluu pienpetojen pyytäjiä ja muutamia hyljemiehiä.

Seuran johto ei halua Himangalla pysyvää suurpetokantaa, koska ne ovat uhka ihmisten lisäksi kotieläimille ja metsästyskoirille.

Hillilän Metsästysseura on perustettu 1960. Puheenjohtaja on ollut Jouko Puutio ja sihteeri Veikko Saarenpää. Seura on toiminut vain kaksi vuotta. Seuran lopettaminen liittyy Himangan Metsästysseuran perustamiseen.

Himangan Metsästysseura on perustettu 1962. Kun Hillilän metsästäjät olivat jo kaksi vuotta aikaisemmin perustaneet oman seuransa, niin kirkonkyläläisetkin ryhtyivät puuhaamaan omaa seuraa.

Kuvassa talkooväki nostaa Antti Laurin lahjoittamaa harjaortta Kalevi Leppäkarin veistämän hirsikehikon päälle. Ketterä on Antti Laurilta vuokratulla tontilla. Kuva: Jorma Tikkanen.

Silloin Korpelan Voiman pikkupomo Otto Lamu oli sanonut, että on järjetöntä perustaa kahta seuraa, kun metsästysmaatkin ovat rinnakkain ja lomittain. Niinpä kirkonkylän metsästäjät olivat luopuneet oman seuran perustamisesta.

Hillilän nuorisoseuran talossa pidetyssä kokouksessa oli sitten perustettu kylien yhteinen Himangan Metsästysseura. Myöhemmin myös Ainalin metsästäjät olivat liittyneet Himangan metsästysseuraan, ”jotta eivät tarvitseet juosta

karkuun kun olivat pyynnissä vierailta metsäsaaroilla”, kuten eräs vanha metsästäjä kertoi.

Seuran ensimmäinen puheenjohtaja on ollut Jouko Puutio ja sihteeri Veikko Saarenpää. Ensimmäisen vuoden jäsenmäärää ei ole tiedossa. Nykyisin seuran puheenjohtaja on Pentti Lindberg ja sihteeri Jussi Mäkelä. Jäsenmäärä on 366.

Myös Himangan metsästysseuran toiminta on teeri- ja metsokannan vähentymisen vuoksi keskittynyt hirvenpyyntiin. Seuralla on vuokramaita 13300 hehtaaria.

Seuran käytössä on hirviporukan rakentama hirvikämpä Hillilässä. Samalla tontilla sijaitsevat hirvien käsittelytilat. Viimeksi tontille on rakennettu sauna. Kalustoon kuuluvat telamaasturi, kaksi haperäkärkyä, vaaka ja kaksi ilmakivääriä.

Hirvikämpä on ollut hirvenpeijaisten pito- paikka vuodesta 1989. Parhaimmillaan hirvi- sopalla on käynyt yli kahdeksansataa kuntalais- ta. Tervetulleita ovat maanvuokraajien lisäksi seuran jäsenet ja alueella asuvat kuntalaiset. Muuta maanvuokraa ei makseta. Huomattava osa seuran hirviporukasta on maanomistajia. Suhteet maanomistajiin ovat seuran johdon mukaan hyvät.

Lihasta ei ole ollut puutetta. Seuran hirviporuk- ka on ampunut yhteensä noin 1500 hirveä. Muu- tamana –80 luvun vuotena kaatoja tuli yli sata. Lihaa myymällä on rahoitettu kaikki rakennuk- set ja hirvenpyynnissä tarvittavat välineet.

Seuran viimeisin suurinvestointi on ollut haulikkoradan rakentaminen Hirsikankaalle. Se on harvinainen saavutus, kun ympäristö- viranomaiset pyrkivät jopa sulkemaan vanhoja

ratoja melu- ja lyijyhaittojen vuoksi. Seura otti radan laitteiden ostoon velkaa, mutta se tulee maksetuksi parin vuoden kuluttua jäsenmaksua korottamatta. Rakennustyö tehtiin talkoilla. Porukassa on monen alan osajia.

Seuran toimesta on rakennettu yksi laavu ja kota. Ne ovat kaikkien kuntalaisten käytössä. Seura ja hirviporukka ovat osallistuneet metsäautoteiden varsien vesakoiden torjuntaan ja antaneet avustusta siltojen rakentamiseen. Sotaveteraaneille on ammuttu hirvi vuorovuosin toisten seurojen kanssa.

Seura ylläpitää kahta riistapeltoa ja kahta muuta ruokintapaikkaa. Nuolukivien paikkoja on kym- meniä.

Jäsenistössä on muutamia pienpetojen ja jänisten pyytäjiä. Myös hylkeenpyynti on uudelleen viriämässä. Pyyntimatkoihin ja jäissä kulkuun soveltuvia veneitä on useilla metsästäjillä. Perinteistä viikkopyyntiä meren jäätiköillä ei enää esiinny.

Seurassa on hyviä haulikkoampujia, mm Janne Himanka, nuorten maailmanmestari. Muutkin ampujat ovat voittaneet monia kisoja naapuri- seuroja vastaan.

Yhteiset ketunmetsästykset ja koiranäyttelyt naapuriseurojen kanssa kuuluvat seuran toiminta- taan.

Himangan Metsästysseuran ”Ketterä” ja hirvien käsittelytilat. Kuva: Hanna Keski-Petäjä.

Pohjan metsästysseura on perustettu 1964. Ensimmäinen puheenjohtaja on ollut Aarre Armas Hietamäki ja sihteeri Kaarlo Niemelä. Jäseniä on ollut 15. Nykyinen puheenjohtaja on Aimo Koskela ja sihteeri Sauli Kurikkala. Jäsenmäärä on 124.

Muiden seurojen tapaan seura on panostanut hirvenpyyntiin. Vuokramaita on 5500 hehtaaria. Seuralla on hirvimaja ja nylkylato. Riistapeltoja on kolme, muita ruokintapaikkoja ja nuolukivien paikkoja on molempia 15 ja telkänpönttöjä 20. Pienpedoille on pyyntiloukkuja.

Hirviä on kaadettu seuran toiminta-aikana noin 800. Yhden syksyn kaatoennätys on 87 hirveä.

Seura on lahjoittanut vuorollaan sotaveteraaneille yhden hirven lihat. Hirvenpeijaiset maanvuokraajille, alueella asuville ja seuran jäsenille on joka syksyinen kyläjuhla.

Seuran metsästäjät ovat osallistuneet yhteisiin kettujahteihin, koiranäyttelyihin, haukkukokeisiin ja kilpailuihin naapuriseurojen jäsenten kanssa. Seuran jäsenistössä on useita hylkeenpyytäjiä..

Suhteet maanomistajiin ovat hyvät. Ongelmana on jäsenistön ukkoutuminen. Seura ei kaipaa pysyvää suurpetokantaa.

Kuvassa vasemmalta lukien Himangan metsästysseurojen johtohenkilöitä Ketterän tuvassa. Pahkalan metsästysseuran Puheenjohtaja Heimo Heikkilä. Himangan metsästysseuran hirviporukan johtaja Sakari Uunila. Pohjanpään metsästysseuran puheenjohtaja Aimo Koskinen. Himangan Metsästysseuran puheenjohtaja Pentti Lindberg ja sihteeri Jussi Mäkelä. Kuvassa myös Jorma Tikkasen Virosta ampuman villisian pää, jolle metsästäjät ovat antaneet nimen ”Erri”.

Kuva: Hanna Keski-Petäjä 2007.

Saalisyhteenvedo

Himangan metsästysseurat ovat vuosina 1963 – 2006 ampuneet yhteensä 3079 hirveä. Jos hirven keskipainoksi arvioidaan 150 kiloa, niin koko saalispaino on 461.850 kg. Jos tämä kerrotaan kuuden euron kilohinnalla, niin koko saaliin arvo on 2,8 miljoonaa euroa eli 16,3 miljoonaa mummon markkaa.

Muun saalisriistan tarkkaa määrää ja rahallista arvoa on mahdotonta edes arvioida. Merkittäviä nekin ovat olleet, erityisesti sotien jälkeen, jolloin yhden metson hinta vastasi päivän hakkuupalkkaa pöllimetsässä. Hylkeenpyynnilläkin saattoi tienata silloin kun siitä maksettiin tapporahaa. Myös ketun- ja oravan nahoilla oli aikanaan rahallista arvoa. Nykyisin vain villiintyneiden minkkien pyytäjät saavat nahoista tuloja.